

RECENZJA

rozprawy doktorskiej magistra Arkana N. Thomasa Klozy
zatytułowanej

**„Rachunkowość kreatywna: badanie empiryczne z wykorzystaniem modelu C-score
(Creative Accounting: An Empirical Investigation Based on the C-score Model)”**

napisanej pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Dariusza Zarzeckiego

(promotor pomocniczy dr Paweł Baran)

1. Wybór tematu

Sprawozdania finansowe są podstawowym źródłem informacji dla interesariuszy spółki. Z tego względu wiarygodność tych dokumentów ma kapitalne znaczenie. Przekonanie o rzetelności i prawdziwości informacji finansowych i niefinansowych warunkuje podejmowanie inwestycji i rozwój przedsiębiorstw, staje się również bezwzględnym wymogiem bezpieczeństwa finansowego. Jednakże coraz częściej można spotkać się z brakiem rzetelnego prezentowania informacji w sprawozdaniach finansowych, co może być również rezultatem stosowania kreatywnej rachunkowości. Ostatni kryzys, a także liczne skandale finansowe pokazały, że manipulacje w tym obszarze nie są rzadkie i wynikają z różnych powodów, ale zawsze mają poważne konsekwencje dla spółek, a szczególnie dla decyzji podejmowanych przez odbiorców sprawozdań finansowych. Kreatywną księgowość, jej uwarunkowania i konsekwencje powinno się rozpatrywać wieloaspektowo na gruncie rachunkowości, finansów, analizy finansowej, prawa oraz etyki. Proces wykrywania jej praktyk jest bardzo trudny, ponieważ dane finansowe i sprawozdania finansowe przygotowywane są przez profesjonalistów, dobrze orientujących się w sposobach manipulowania danymi i procedurach pomiaru. Mimo, iż w ostatnich dekadach odnotowuje się duże zainteresowanie problematyką kreatywnej rachunkowości, jak dotąd nie znalazła ona zadawalającego rozpoznania w literaturze ekonomicznej. W tym świetle ważną staje się rozprawa doktorska magistra Arkana N. Thomasa Klozy, która prezentuje wszechstronnie istotę kreatywnej księgowości, jej uwarunkowania, diagnozowanie oraz metody pomiaru jej przejawów. Ukoronowaniem tej eksploracji jest stworzenie autorskiego modelu *C-score*

służącego wykrywaniu metod kreatywnej księgowości. Z tych względów recenzowana rozprawa stanowi ciekawą i istotną pozycję, porządkującą i wzbogacającą dorobek teoretyczny środowiska zajmującego się tą ważną problematyką.

Wybór tematu rozprawy należy uznać za trafny, ponieważ dotyczy on bardzo ciekawego, ważnego, aktualnego i ciągle jeszcze niedostatecznie poznanego obszaru badawczego.

2. Cel, zakres oraz konstrukcja i treść rozprawy

2.1. Cel i zakres rozprawy

Celem głównym recenzowanej dysertacji jest *opracowanie kompleksowego modelu matematycznego C-score do wykrywania metod kreatywnej księgowości stosowanych przez firmy w różnego rodzaju otoczeniu przemysłowym oraz ograniczenie wprowadzania w błąd odbiorców informacji księgowej* (s. 13-14 i 298).

Doktorant wyznaczył również trzy cele cząstkowe, a mianowicie:

1. opracowanie ram teoretycznych kreatywnej księgowości dla lepszego zrozumienia tego zjawiska,
2. opracowanie teoretycznych ram audytu w celu wykrywania i ograniczania praktyk kreatywnej księgowości,
3. opracowanie i ocenę jakości dwóch modeli do wykrywania praktyk kreatywnej księgowości – modelu całkowitych rozliczeń międzyokresowych (zmodyfikowanego modelu Jonesa) oraz modelu *Beneisha* dla danych o różnej strukturze.

Realizacja celu głównego warunkowana jest weryfikacją hipotezy głównej zakładającej *generowanie i opracowanie modelu C-score służącego wykrywaniu metod kreatywnej księgowości, pozwalającego na dokładniejszą predykcję i klasyfikację tego zjawiska wskazując na spółki stosujące, jak też nie stosujące, kreatywną księgowość. Umożliwi to również szersze zastosowanie modelu w różnego rodzaju otoczeniu i lepsze uzasadnienie decyzji o alokacji zasobów i decyzji inwestycyjnych* (s.14-15 i s. 298-299). Weryfikacji hipotezy głównej służą cztery poniżej przedstawione hipotezy szczegółowe formułowane na stronach 14-15 (w języku angielskim) i powtórzone w języku polskim na stronach 299 i 300 rozprawy.

Hipoteza 1. Opracowanie ram teoretycznych zintegrowanego systemu audytu do wykrywania manipulacji księgowych przeznaczonego dla audytorów może stanowić użyteczne narzędzie doskonalenia procedur wykrywania, ograniczania i zapobiegania stosowania kreatywnej księgowości.

Hipoteza 2. Obecne tradycyjne modele wykrywania manipulacji księgowych (model zagregowanych rozliczeń międzyokresowych oraz model Beneisha) od wielu lat są przedmiotem krytyki z powodu ich ograniczonej skuteczności z uwagi na: (1) braki w zakresie mechanizmów modelu, parametrów i struktury danych, lub też: (2) zmiany w rachunkowości bądź otoczeniu gospodarczym, które to uwarunkowania stanowiły podstawę do budowy tych modeli. Przeprowadzenie eksperymentu porównawczego z zastosowaniem tych modeli z wykorzystaniem rzeczywistych informacji księgowych może być pożyteczne przy ocenie tych modeli i potwierdzeniu bądź odrzuceniu tych zarzutów.

Hipoteza 3. Teoria behawioryzmu w rachunkowości oraz teoria agencji zakładają, że motywy skłaniające do stosowania praktyk kreatywnej księgowości mogą być w dużej mierze podobne, z uwzględnieniem specyfiki danego otoczenia gospodarczego, finansowego i kulturowego. W efekcie modele matematyczne związane z wykrywaniem oraz interpretacją takich praktyk i zachowań mogą być uogólnione. Niniejsze badanie zostało przeprowadzone w celu rozszerzenia próby na obserwacje testowe w Stanach Zjednoczonych i Zjednoczonym Królestwie z zamiarem: (1) zastosowania proponowanego modelu w bardziej rozwiniętym otoczeniu rachunkowości w oparciu o hipotezę, że nie ma istotnych różnic w stosowaniu zasad rachunkowości w ramach międzynarodowych standardów rachunkowości, (2A) określenia, czy wskaźniki i predyktory proponowanego modelu prowadzą do takich samych wyników (w przypadku różnic w otoczeniu rachunkowości).

Hipoteza 4. W niniejszej rozprawie bada się również, czy korelacja między metodami kreatywnej księgowości oraz predyktorami modelu jest jednakowa, czy też istnieją różnice między próbą eksperymentalną a próbą kontrolną. Ponadto pokazano podobieństwa i różnice stosowanych praktyk kreatywnej księgowości w różnym otoczeniu i systemach

Główny cel badawczy i cele cząstkowe rozprawy zostały jednoznacznie sformułowane. Hipotezy badawcze są kompatybilne z wyznaczonymi celami badawczymi, logiczne, ale bardzo obszernie sformułowane. Szkoda, że Doktorant nie przedstawił ich w bardziej zwięzły sposób i łatwiejszy w percepcji. Weryfikacji hipotezy głównej i czterech hipotez szczegółowych dokonana została przy wykorzystaniu właściwych, zaawansowanych i dobrze dobranych metod, a mianowicie - metody przeglądu i krytycznej analizy adekwatnego piśmiennictwa i regulacji rachunkowości, metod statystycznych oraz ekonometrycznych, a także autorskich modeli.

Recenzowana rozprawa doktorska przygotowana została w oparciu o obszerną zagraniczną bibliografię (402 pozycje) z analizowanego obszaru badawczego. Można stwierdzić, że rozważania oparte zostały na solidnych, bogatych i dobrze dobranych

podstawach teoretycznych. Wykorzystanie zagranicznych publikacji i materiałów źródłowych umożliwiło Doktorantowi rozpatrywanie analizowanej problematyki w kontekście międzynarodowych osiągnięć w eksplorowanym obszarze, co uznać należy za istotny walor rozprawy. Recenzowana dysertacja jest istotna z uwagi na aktualność problematyki, zakres i szczegółowość jej rozważania, a także ciekawe i nowatorskie badania empiryczne wnoszące wkład w rozwój polskiego, i nie tylko, dorobku naukowego w obszarze diagnozowania kreatywnej księgowości i zakresu jej stosowania w wybranych krajach w okresie objętym badaniem, czyli w latach 2010 - 2015. Doktorant dobrze udokumentował i zaprezentował wyniki eksploracji oraz wnioski z niej wypływające. Reasumując stwierdzam, że recenzowana rozprawa stanowi istotną i ciekawą pozycję, porządkującą i wzbogacającą dorobek teoretyczny, a także praktykę działań (metody) środowiska zajmującego się kreatywną księgowością.

2.2. Konstrukcja i treść rozprawy

Dysertacja liczy ogółem 411 stron i składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów, wniosków i rekomendacji co do kierunku przyszłych badań, bibliografii, spisów tabel (117) i wykresów (42) oraz *Załączników* zajmujących 68 stron. Wszystkie te części rozprawy napisane zostały w języku angielskim. Ponadto do rozprawy dołączono *Streszczenie*, *Spis treści* oraz *Wnioski i rekomendacje*, które napisane zostały w języku polskim.

Recenzowaną rozprawę podzielić można na dwie części, a mianowicie teoretyczną (rozdział pierwszy i część rozdziału drugiego) i empiryczną (podpunkty 2.5, 2.6 i 2.7 rozdziału drugiego oraz rozdziały trzeci, czwarty i piąty), które tworzą spójną całość.

Część teoretyczna przygotowuje grunt dla przeprowadzenia badań służących realizacji celu badawczego i weryfikacji postawionych hipotez badawczych, a część empiryczna prezentuje oryginalne badania przeprowadzone przez Doktoranta i interpretuje ich wyniki. Konkluzje sformułowane na ich podstawie zamieszczone zostały we *Wnioskach i rekomendacjach* dotyczących kierunku przyszłych badań (10 stron w wersji angielskiej, 6 w wersji polskiej). Jak już wcześniej wspomniałam, układ pracy jest logiczny i podporządkowany przyjętemu celom badawczym (głównemu i cząstkowym) oraz zastosowanym metodom jego realizacji.

Rozdział pierwszy (49 stron) zatytułowany *Kreatywna księgowość: ramy koncepcyjno-teoretyczne* stanowi prezentację podstawowych, teoretycznych aspektów kreatywnej księgowości. Zawiera on omówienie jej koncepcji, definicji i modeli (podrozdziały 1.1 i 1.2) oraz jej technik, metod i praktyk (1.3), jak też wyjaśnia motywy i

konsekwencje jej stosowania (1.4). Rozdział pierwszy zamyka przegląd literatury dotyczącej kreatywnej księgowości w świetle praktyki (1.5). Rozważania ujęte w rozdziale pierwszym rozprawy są interesujące, mają wartość poznawczą i porządkującą powodując, że wnoszą nowe aspekty do dorobku naukowego dotyczącego kreatywnej księgowości. Na wyeksponowanie zasługuje propozycja nowego definiowania kreatywnej księgowości *spójnej z rozwojem MSSF oraz pozytywną teorią rachunkowości* (s.28-29) oraz wskazanie luk badawczych występujących w tym obszarze w świetle międzynarodowych regulacji oraz uwzględnienie kwestii etycznych i determinantów kreatywnej rachunkowości. Do słabości tego wycinka zaliczam pominięcie w rozważaniach teoretycznych charakterystyki najważniejszych modeli nadzoru korporacyjnego i brak omówienia rozdzielania własności i kontroli oraz wynikających z tego konfliktów agencyjnych w aspekcie możliwości stosowania manipulacji i kreatywnej księgowości oraz metod ich diagnozy. Nie przedstawiono też w sposób zadawalający wpływu tych praktyk na koszt kapitału spółki i kreowanie jej wartości. Ponadto brakuje omówienia relacji pomiędzy rachunkowością kreatywną a agresywną. Mam też zastrzeżenia do tytułu podrozdziału piątego *Literature Review and Creative Accounting in Practice*. Szkoda, że Doktorant nie zarysował częstotliwości występowania zjawiska kreatywnej księgowości i nie wspominał o oportunistycznym zachowaniu menadżerów. Do drobniejszych słabości zaliczam nieliczne błędy literowe znajdujące się w tekście rozważań. Podsumowując ocenę rozdziału pierwszego, stwierdzam, że Doktorant w sposób logiczny, systematyczny i oryginalny prezentuje omawianą problematykę. Wycinek ten, mimo wymienionych słabości, prezentuje bardzo dobry poziom merytoryczny, przedstawia zróżnicowane poglądy na omawiane kwestie, interpretując je w aspekcie międzynarodowych regulacji i dorobku naukowego, co niewątpliwie przyczynia się do wzbogacenia teorii i praktyki oraz diagnozowania kreatywnej księgowości.

Rozdział drugi (strony 69-118) omawia *System wykrywania praktyk kreatywnej księgowości oparty na analitycznych procedurach audytu (propozycja teoretycznego systemu prewencji)*. Tę część rozprawy rozpoczyna prezentacja analitycznych procedur audytowych, które mogą być stosowane w identyfikowaniu praktyk kreatywnej księgowości. W tym kontekście przedstawiono odpowiedzialność biegłych rewidentów za stwierdzone przypadki manipulacji i oszustw w świetle IAS (MSR). Szczegółowo omówiono dwie próby badawcze (ucząca i testowa) wykorzystane w badaniu eksperymentalnym w rozprawie. Zastosowanie analitycznych procedur audytu i wyniki ich implementacji na próbie uczącej zostały dobrze przedstawione i omówione. W podrozdziale siódmym (s.118) Doktorant przedstawia koncepcję systemu teoretycznego, która może być wykorzystywana dla prewencji kreatywnej

księgowości i oszustw w oparciu o kombinację standardów IFRS 2018, polityk dotyczących nadzoru rachunkowego i analitycznych procedur audytowych. System ten może być wykorzystywany przez księgowych i biegłych rewidentów w zakresie prowadzonych przez nich badań. Konkludując, stwierdzam, że rozdział drugi jest ciekawy. W sposób szeroki i wnikliwy przedstawia omawiane kwestie prezentując oryginalne treści oraz rozwiązania systemowe i wnioski, które mogą znaleźć zastosowanie w praktyce rachunkowości i audytu.

Rozdział trzeci zatytułowany *Podejścia do wykrywania kreatywnej księgowości (nowoczesne modele matematyczne)* liczy 62 strony i przedstawia tradycyjne matematyczne podejścia i metody wykrywania kreatywnej księgowości. Opisane zostały podejścia oparte na parametrach opisowych wykorzystujących system czerwonych flag i sygnałów ostrzegawczych oraz podejście oparte na modelach ilościowych. Należy zgodzić się z Doktorantem, że *najważniejszą częścią tego rozdziału jest wprowadzenie i zastosowanie w praktyce modelu całkowitych rozliczeń międzyokresowych (11 modeli) oraz modelu Beneisha dla próby uczącej dla obu rodzajów danych – połączonych szeregów czasowych i danych przekrojowych* (s.16). Przeprowadzona analiza pozwoliła wskazać najbardziej efektywne i skuteczne modele ekonometryczne w diagnozowaniu występowania kreatywnej księgowości. Na wysoką ocenę zasługuje analiza porównawcza i ocena tych modeli oraz ich komponentów, które stają się podstawą budowy autorskiego modelu prezentowanego w dalszej części rozprawy. Za interesujący uważam fragment (ostatni podrozdział rozdziału trzeciego), w którym prezentowane są wyniki ankiety dotyczącej motywów stosowania kreatywnej księgowości przeprowadzonej przez Doktoranta w grupie niezależnych audytorów badających sprawozdania finansowe firm stosujących kreatywną księgowość (s. 180-181). Uważam, że dyskusja naukowa i analiza przedstawione w rozdziale trzecim są bogate pod względem merytorycznym, logiczne i dobrze dopasowane do realizacji celu badawczego. Należy podkreślić, że Doktorant formułuje własne oceny odnośnie stanu rozpoznania omawianej problematyki, dokonuje podsumowań i antycypacji co świadczy o dobrej orientacji w poruszanej tematyce, jak też o umiejętności prowadzenia samodzielnych badań naukowych. Do nielicznych słabości tego ciekawego wycinka rozprawy doktorskiej zaliczam brak charakterystyki modelu nadzoru korporacyjnego oraz skali kreatywnej księgowości w Kuwejcie. Drobnym mankamentem jest też prezentacja dat przy nazwisku *Beneisha* (s.144) sugerująca okres życia tego autora.

Czwarty rozdział, obejmujący 51 stron, zatytułowany *Propozycja i opracowanie modelu (C-score)* stanowi ważną i oryginalną część rozprawy. Doktorant przedstawia w nim proces budowy autorskiego modelu *C-score* służącego wykrywaniu stosowania praktyk

kreatywnej księgowości. Jego konstrukcję poprzedza przedstawienie metod statystycznych wykorzystanych w jego budowie. Omówiona i przeanalizowana została metoda wielowymiarowej analizy dyskryminacyjnej (*MDA*). Scharakteryzowane i wykonane zostały testy statystyczne spełniające wymagania tego systemu. Badaniu podlegał zbiór 52 wskaźników finansowych, z których wybranych zostało osiem głównych zmiennych jako predyktory w modelu *MDA*. Zmienne te i ich modele matematyczne zostały szczegółowo omówione, jak również ich wpływ i związek z metodami kreatywnej księgowości, benchmarkami i oczekiwanym kierunkiem oddziaływania. Rozdział czwarty zamyka prezentacja funkcji dyskryminacyjnej stanowiącej autorskie osiągnięcie Doktoranta w postaci modelu *C-score* służącego wykrywaniu stosowania kreatywnej księgowości. Rozdział ten zawiera wiele tabel i schematów (rysunków) dobrze wyjaśniających prowadzone badania i podbudowujących formułowane wnioski.

Część empiryczną recenzowanej rozprawy doktorskiej zamyka 50-cio stronicowy rozdział piąty noszący tytuł *Analiza empiryczna i zastosowanie opracowanego modelu w różnym otoczeniu*. Rozważania w nim ujęte mają istotne znaczenie, ponieważ pokazują możliwości generalizowania opracowanego w poprzednim rozdziale modelu *C-score* poprzez jego weryfikację dokonaną na próbie obejmującej 1305 spółek notowanych na giełdach w Stanach Zjednoczonych i Zjednoczonym Królestwie. Rozdział piąty rozpoczyna przeprowadzenie testów statystycznych nowej próby przy wykorzystaniu testów normalności i współliniowości. Następnie powtórzony został test ośmiu predyktorów zmiennych w ramach systemu *MDA* na próbie testowej danych przekrojowych. Jego wyniki posłużyły stworzeniu nowej wersji równania dyskryminacyjnego z inną klasyfikacją, objaśnieniem, mocą predykcyjną oraz skutecznością.

Analiza empiryczna jest ciekawa i przeprowadzona przy wykorzystaniu adekwatnych zaawansowanych metod statystycznych i ekonometrycznych. Badania te stanowią ważne i oryginalne osiągnięcie naukowe Doktoranta, które należy wysoko ocenić. W efekcie ich przeprowadzenia cele badawcze i hipotezy przyjęte przez Doktoranta zostały zweryfikowane. Tak szczegółowe i wieloaspektowe statystyczno-ekonometryczne badanie tej problematyki stanowi jedną z pierwszych i co ważne, udanych, prób poznania i tworzenia modeli służących wykrywaniu stosowania kreatywnej księgowości w naszym piśmiennictwie.

Wnioski z rozważań i przeprowadzonych analiz ujęte zostały we *Wnioskach i rekomendacjach* zamykających recenzowaną rozprawę doktorską. Są one logiczne, dobrze podbudowane teoretycznie, ciekawe i mają istotną wartość poznawczą oraz użyteczną. Doktorant wskazuje również sześć obszarów, w których należy kontynuować badania, co

rzadko się zdarza w rozprawach doktorskich. Należy zgodzić się z samooceną dokonaną przez Doktoranta, który twierdzi (s.295), że *cele badawcze rozprawy zostały osiągnięte a hipotezy badawcze zweryfikowane*, chociaż nie powinien on jej formułować ograniczając się do wskazania metod, za pomocą których zrealizował te zamierzenia.

3. Podsumowanie oceny merytorycznej

Nie mam wątpliwości, że recenzowana rozprawa doktorska zasługuje na wysoką ocenę. Do jej walorów można zaliczyć trafny wybór tematu i celów rozprawy, wykorzystanie adekwatnej, bogatej zagranicznej bibliografii, weryfikację postawionych hipotez badawczych przy wykorzystaniu odpowiednich, zaawansowanych metod statystyczno-ekonometrycznych. Walorem tej dysertacji jest ściśle dostosowanie rozważań do realizacji celów badawczych i weryfikacji sformułowanych hipotez. Takie podejście sprawia, że w treści rozprawy nie można wskazać zbędnych wątków. Na podkreślenie zasługuje konsekwencja Doktoranta w zgłębianiu badanej problematyki. Szczególnym osiągnięciem jest opracowanie autorskiego modelu *C-score* i dokonanie jego weryfikacji.

Wiedza na temat kreatywnej księgowości i metod wykrywania jej stosowania nie jest duża ani powszechna zarówno wśród teoretyków, jak i praktyków rachunkowości, finansów, czy analizy ekonomicznej i pozostałych interesariuszy spółek akcyjnych. Doktorant wykazał się umiejętnością samodzielnego zaprojektowania i przeprowadzenia badań naukowych oraz formułowania zasadnych i interesujących wniosków. Przedstawiona w rozprawie wieloaspektowa i bardzo konsekwentna analiza metod wykrywania stosowania kreatywnej księgowości przeprowadzona w świetle międzynarodowych osiągnięć na tym polu, wzbogacona o własne oceny, wnioski i dygresje jest oryginalna, nowatorska i wnosi wkład w rozwój polskiego dorobku naukowego.

Rozdziały empiryczne stanowią najciekawszą i oryginalną część recenzowanej rozprawy doktorskiej. Jednakże uważam, że osiągnięcia naukowe Doktoranta widoczne są w każdym z rozdziałów, co świadczy o jakości przeprowadzonych badań, które nie tylko wzbogacają wiedzę i metodologię badań, ale również inicjują dalszą eksplorację omawianych zagadnień. Z tych względów rozprawa ta nabiera charakteru dojrzałego osiągnięcia naukowego. Należy wyeksponować szeroki zarys, wielopłaszczyznowość i międzynarodowy kontekst eksploracji, dobrą znajomość zaawansowanych metod statystycznych i ekonometrycznych, a także bardzo dokładne udokumentowanie formułowanych wniosków. Walory te przesądzą o wysokiej jakości i wartości recenzowanej rozprawy.

Doktorant może się pochwalić dobrym warsztatem badawczym, zdolnością do syntetyzowania pozyskiwanych informacji i formułowania wniosków, co jest właściwe dociekliwemu badaczowi, jak też umiejętnością prowadzenia wywodów w sposób konsekwentny, logiczny i przejrzysty. Język tych wywodów (warsztat pisarski) jest klarowny i w zasadzie stylistycznie poprawny, chociaż w treści rozprawy występują nieliczne błędy redakcyjne.

Konkludując, recenzowana rozprawa stanowi kompleksowa i nowatorską pozycję, porządkującą i wzbogacającą dorobek teoretyczny środowiska zajmującego się kreatywną księgowością i metodami jej wykrywania, przyczyniając się do pomniejszenia luki istniejącej w piśmiennictwie polskim w tym obszarze badawczym.

4. Wniosek końcowy

Magister Arkan N. Thomas Kłozy zaprezentował bardzo dobry poziom wiedzy teoretycznej i empirycznej w zakresie problematyki, której dotyczy rozprawa doktorska, pokazując umiejętność samodzielnego prowadzenia badań naukowych. W sposób oryginalny, ciekawy i poprawny metodologicznie zrealizował postawione rozprawie cele badawcze i zweryfikował sformułowane hipotezy wnosząc wkład w rozwój nauki w zakresie kreatywnej księgowości.

W świetle powyższych ustaleń stwierdzam, że rozprawa doktorska magistra Arkana N. Thomasa Kłozy zatytułowana *Rachunkowość kreatywna: badanie empiryczne z wykorzystaniem modelu C-score (Creative Accounting: An Empirical Investigation Based on the C-score Model)* napisana pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Dariusza Zarzeckiego (promotor pomocniczy dr Paweł Baran) w pełni odpowiada wymaganiom stawianym rozprawom doktorskim w świetle Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2003 r. nr 65, poz. 595, Dz. U. z 2005 r., nr 164, poz. 365 oraz Dz. U. z 2011 r. nr 84, poz. 455) (obecnie obecnie USTAWA z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018, poz. 1668)) i wnoszę o przyjęcie i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Biorąc pod uwagę wysoki poziom merytoryczny recenzowanej rozprawy doktorskiej oraz oryginalność i rozległość przeprowadzonych badań teoretycznych i empirycznych wnoszę o wyróżnienie jej Nagrodą Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego.

Magdalena Jerzemowska

